

V cerkvenem obziru razpada kranjska okolica v 1 dekanijo, namreč Kranj, kateri je podrejenih razven že pri Tržiči omenjenih, še 14 kranjskih župnij, namreč: Cerklje, Št. Jurij, Šmartno, Smlednik, Pred-dvor, Predoslje, Naklo, Velesalo, Mavčiče, Trstenik, Goriče, Kokra, Šentjurška Gora in Zapoge; ter 3 lokalne kaplanije, namreč: Besnica, Trboje in Št. Jošt. Omenjenim faram pripada razven tega še 56 različnih poddružnic.

Za pouk skrbi razven četverorazrednice v Kranji več dvo- in jed-norazrednic v okolici.

Razven kmetijstva, s katerim se peča velika večina prebivalstva kranjske okolice, sta važni stroki za prebivalce tudi trgovina in obrt-nija, kateri dajeta par tisoč prebivalcem obilnega zaslužka. Kranjska okolica šteje krog 200 trgovin in skoro 500 obrtov. Velike lokalne važnosti je za Stražišče sitarski hišni obrt; skromen zaslužek daje tudi tkalski hišni obrt prebivalcem besniške okolice in vaščanom ob spodnji Savi. Kranjska okolica šteje nad 160 krčmarjev, čez 70 mli-narjev, čez 40 kramarjev, krog 30 kovačev in po ravno toliko bra-njevcev in žagarjev.

Kranj z okolico ima 12 občin, namreč: Cerklje s 3269 prebivalci, Št. Jurij s 3101, Preddvor z 2739, Predoslje z 2353, Kranj z 2313, Stražišče z 2165, Naklo s 1811, Smlednik s 1751, Mavčiče s 1320, Št. Jošt s 784, Voglje s 678, Hrašče s 492 ljudmi. Na vsako žu-panijo pride po 1849 prebivalcev, po 10 krajev in 351 hiš.



Listek.

Novo društvo? Učitelji slovenski so zadnje čase začeli ugibati, kako bi mladini naši preskrbeli kaj več primernega berila. Toda jedini v nameri svoji so nejedini v tem, kakih sredstev bi se jim bilo posluževati, da bi dosegli lepi svoj namen. Izprožila se je bila misel, naj „Slovensko učiteljsko društvo“ prevzame važno to nalogo ter za mladino slovensko izdava primerne leposlovne knjige. Drugi so bili pa te misli, da ta posel pripada bolj „Narodni šoli.“ In oglasila se je spet tretja stranka, ki je predlagala na zadnjem občnem zboru „Slovenskega učiteljskega društva,“ naj se osnuje posebao, novo društvo, ki bi izdávalo knjiž-nico, namenjeno šolski mladini slovenski in izvolil se je tudi odbor desetih go-spodov, da ukrenejo vse, kar je treba o ti stvari. Ker je stvar literarnega po-mena, bodi nam oproščeno, da tudi mi rečemo svojo. Odločno smo zoper to, da bi se osnovalo novo društvo v ta namen, da bi izdávalo knjižnico, namenjeno mladini slovenski. Kaj še nimate dovolj literarnih in učiteljskih društev? Kaj „Narodna šola“, kaj „Pedagogijsko društvo“, kaj „Slovensko učiteljsko društvo“

res ne morejo zmagovati vsega ogromnega duševnega dela, s katerim jih preobklada pridnost in produktivnost slovenskega učiteljstva? Kaj res ne utegnejo na dan z obilnimi rokopisi, katere jim dajo na razpolaganje pisatelji učiteljskega stánu? Kaj pak še! Že zdaj na vse strani razpršene delavne moči učiteljstva našega bi se še bolj razcepile potem, ko bi že zdaj obstoječa učiteljska in literarna društva pomnožili še z jednim. Že zdaj, ko vidimo, da isti učitelji leta in leta sedé v odborih raznih društev, ki imajo do malega iste namene, zdi se nam, kakor bi bila ta razna društva na svetu ne zaradi prave notranje potrebe, ampak zategadelj, da je na razpolaganje več predsedniških mest. Čemu tedaj še jednega novega društva? Prva navdušenost bi se kmalu ohladila, in potem bi društvo životarilo, kakor vidimo životariti dozdanja naša društva, učiteljska in neučiteljska, životariti zategadelj, ker jih je preveč. Vse to, kar storé dobrega zdaj razna šolska in učiteljska društva, dalo bi se usredotočiti v dozdanjem učiteljskem društvu, ki bi moglo potem s podvojenimi, potrojenimi močmi izdatneje in vspešneje delati na vse strani. „Viribus unitis!“ bi moralo biti gaslo slovenskega učiteljstva, ki naj bi vse duševno delovanje svoje združilo v jednem krepkem in močnem učiteljskem društvu. To društvo bi lahko izdavalo knjižnico slovenski mladini, na svetlo dajalo velik učiteljski list in zastopalo v javnem življenju mnogovrstne interese učiteljskega stanu. Ne cepite tedaj svojih močij, ampak združujte jih! Ne snujte novih društev, ampak preosnujte že zdaj obstoječa ter zjedinite ja v jedno društvo. Ne budite za vsako posebno potrebo našega šolstva posebnega društva v življenje, ampak skrbite za to, da bode jedno društvo ustrezalo raznim potrebam naše šole in našega učiteljstva. Od novega literarnega društva učiteljskega, ki se namerava osnovati; ne pričakujemo niti najmanjšega vspeha; kajti ne moremo doumeti, odkod bi zajemalo materialnih pripomočkov, ko bi imelo tudi dovolj duševnega gradiva. Saj vidimo, da že „Narodna šola“ živi največ ob milosti kranjske hranilnice, ljubljanskega mestnega odbora, deželnega zbora kranjskega, a ne ob svojih društvenikih. Rekló se je, da bodo novo društvo podpirali deželni šolski sveti in zlasti krajni šolski sveti. V najboljšem slučaju bi bila podpora deželnih šolskih svetov — samó akademična in najbrž bi še te ne bilo. Naši krajni šolski sveti pa ne skrbé niti za najnujnejše šolske potrebe, n. pr. za kurjavo, ne brigajo se niti za redno šolsko obiskovanje, in da bi potem ta cokolja v napredovanju našega šolstva pospeševala literarno učiteljsko društvo? Verjemi to, kdor hoče, jaz ne morem! Ker ima razumništvo slovensko že brez tega naloženega mnogo narodnega davka, naloži se z novim društvom vse breme na rame ljudskega učitelja. Kako pa naj ta, ki ima največkrat samó okoli 500 gld. dohodkov, ki mora po 10% svoje plače oddajati pokojninskemu zakladu, po 4% za okrajno šolsko knjižnico in ki ima vrhu tega kakor vsak omikani človek še sto in sto drugih potreb, poleg dozdanjih društev vzdržuje še jedno novo, ki bode od njega zahtevalo še večjih žrtev? Ako že morate imeti društvo za izdavanje knjižnice slovenski mladini, bodi to društvo preosnovano „Slovensko učiteljsko društvo“, ki si, zvršujoč tako važno nalogo, pomore do večje veljave sebi na čast, vsemu našemu šolstvu in učiteljstvu na korist.

Ljubljansko barjé. Prirodopisna črtica s petimi prilogami. Spisal Ivan Šubic. Natisnila Ig. pl. Kleinmayr et Fed. Bamberg v Ljubljani 1886, 8, 19 str. Tako se imenuje razprava, ki je prišla na svetlo, posebej ponatisnena iz šolskega poročila c. kr. višje gimnazije ljubljanske za 1886. leto. Na podstavi vseh dozdanjih virov, ki govoré o ljubljanskem barji, in katere g. pisatelj našteva takoj na prvi